

Sol Üzerine (I)

“İnsan türünün tarih boyunca ilerlemesi fikri, homojen (bağdaşık) ve boş bir zaman boyunca yürümesi fikrinden ayrılamaz. Böyle bir yürüyüş fikrini hedef alan eleştiri, genel olarak ilerleme fikrini hedef alan eleştiri için gereken temeldir.”

W. Benjamin

Başımıza gelen bütün felaketlerin somut bazı failleri olduğuna inanmak istiyoruz. Bu sayede kendimizi “ebedi mağdur” konumuna yerleştirmek, kendimize daima hak gördüklerimizi bağıra çağıra ilan etmek, çaresizlik ve güçsüzlüğümüzü kendimizden bile saklamak istiyoruz. Hemen herkesi, en yakın komşularımızı bile yabancı ve öteki olarak damgalayarak o konuma yerleştirmekte duraksamıyoruz. Göçmenler, okumuş yazmış “elitler”, yerli ve milli olmayanlar, Ermeniler, Kürtler, Yahudiler vb,. Öfkemizi, kızgınlığımızı, nefretimizi yönelteceğimiz günah keçileri. Mevcut koşullara, zamana ve toplumlara göre değişebilen söz konusu faillerin bizzat varlıkları, yaşam biçimleri ve meşguliyetleriyle mutsuzluğumuza, yoksulluğumuza, sefaletimize yol açtıklarını, bizim olanı gasp ettiklerini, bizi mahrum bıraktıklarını düşünmenin rahatlatıcı ve yatıştırıcı bir etkisi var şüphesiz. Böylece hem hayatlarımızı, yabancı ve öteki ile ilişkili olduğunu düşündüğümüz istikrarsızlık, belirsizlik ve kestirilemezlikten kurtararak tutarlı ve öngürülebilir bir zemine oturtma fantazileri kurmamız mümkün hale geliyor. Hem de sorunlarımızın yapısal ve sisteme ait nedenlerini merak etmemiz, kendi sorumluluklarımızı ve payımızı görmemiz ve üstlenmemiz gerekmiyor.

Varolan her şeyin en temel biriminin, muhatabının ve referansının birey olduğu varsayımının -hakim ideolojinin katı bireyciliğinin- hükmettiği bir kültürel ve siyasal düzen içinde gerçekleşiyor bunların tümü.

Değişik biçimlerde tekrar edip duran şu narsisizm meselesi de aynı bağlamın ürünü deği mi? İlişkilerimizi mahveden, bizi kah sömüren kah istismar eden, başarısızlık ve talihsizliklerimizin şeytani faili narsist birey... ortadan siliniverseler, ya da biz onlardan nasıl sakınacağımızın daha etkili yollarını buluversek dertlerimizden kurtulup selamete kavuşacağımız hikayelerine bu denli itibar etmemizin gerisinde de aynı şey var. Büyüklemeçi fantaziler kuran, kendi başarı, kapasite ve yeteneklerini abartan ve buna ilişkin beklenti ve hayaller içinde olan, tümüyle kendi-odaklı, kendinden ibaret, kendinden menkul, kendiyile meşgul bir hayat biçiminde ısrar eden, bağlanmayı, empatik olmayı ve eşit ilişkiler kurmayı, diğerleriyle ortaklık, işbirliği ve dayanışma zeminleri aramayı, ötekine uzanmayı zül sayan, tamlık/eksiksizlik yanılısamaları içinde debelenip duran, şefkatsiz/sevgisiz narsist bireyler var şüphesiz. Günümüzde her zamankinden daha fazla var belki de. Yine de bu hikayedeki aşırılık şurada: narsisizm günümüz toplumunun hepimize dayattığı bir "ideal" belki de. Neoliberal başarı ve performans toplumunda yetersizlik/ başarısızlık/zayıflık/çaresizlik/yoksulluğun direkman bireyin hanesine ve utanılması gereken şeyler olarak kaydedildiği bir zamanın ideali. Narsistin ete kemiğe büründürdüğü ve fiilen gerçekleştirdiği şey, her birimizin hayalini kurduğu, özlemini çektiği ve sahnelemek istediği yegane ideal varoluş biçimidir belki de. Narsisistik fantaziler/hülyalar ruhsuz, merhametsiz ve kaskatı bir dünyaya katlanmanın ve ayakta durmanın araçları, zavallıca ve çaresizlik içinde varlığımızı muhafaza etmek ve sürdürmek için başvurduğumuz -patolojik- savunma mekanizmalarıdır belki de.

Kendimce günümüzde solun neredeyse tamamen ortadan kalkmış olmasının sebeplerini anlamaya çalışıyorum aslında. Solun bu denli gerilemiş olmasının, sözünü kaybetmiş olmasının, konuştuğu ender zamanlarda ise hiçbir karşılık bulmamasının sebeplerini. Bunu düşünmek, insanlığımızı ve ruhlarımızı yeniden geri kazanmanın yolları üzerine düşünmekle aynı şey çünkü. İnsanlığın yeni tarifleri ve

kavramlarıyla yola çıkmak, yeni bir insanlık hikayesi oluşturmakla aynı şey. Uzun süredir aşınan ve kaybolmaya yüz tutan şey, daha derinde bizzat insanlığımız, birlikte paylaştığımız insanlık zeminidir. Şimdi artık, “zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur” ifadesinin muhatabı tüm insanlıktır belki de. Bu, içimizde İyice ufalmış insanlık çekirdeklerine yaslanarak ve sahip çıkarak, karşı karşıya olduğumuz bireysel varoluş/varlık sorunlarını insanlığa dair evrensel bir kavram/anlam/anlatı yaratma sürecine tabi kılma mücadelesidir belki de.

Erdoğan Özmen

25 Mayıs 2022 - Birikim